

1–Tři modely přípravy zákonů. 2–Sbor volitelů rektora.

Martin Černohorský, Odborná skupina ČFS JČMF Organizace výzkumu

1. Modely přípravy zákonů.

1. Tvorbě zákonů v oblasti vzdělávání a výzkumu by prospělo soustavné sledování aktuální zákonné úpravy s registrací ustanovení, jejichž změna je žádoucí. Místem vhodným pro registraci takových ustanovení je nejen Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ale i legislativní komise akademických senátů, legislativní komise vrcholných akademických institucí, například Rady vysokých škol, a podobná místa v institucích, které mají zájem a jsou schopny být v legislativě aktivní.

2. Návrhy legislativních změn od jednotlivých ustanovení až k celým zákonům mohou vypracovat jak jednotlivci a různé skupiny ad hoc, tak instituce, především ty, které chtějí být samosprávné, popřípadě sdružení takových institucí.

3. Nazraje-li doba ke změně stávající legislativy, mělo by to být především ministerstvo, které bude ne-li iniciátorem, tak organizátorem, resp. koordinátorem prací při tvorbě nového zákona, a ve snaze o jejich kvalitu aktivizovat existující potenciál nejen ve vlastním aparátu, ale i ve vnějších prostředích akademických i jiných

4. Je skutečností, že různými návrhy, samostatně vypracovanými v oblasti své působnosti, disponují nebo po oznámení či výzvě může během několika měsíců disponovat nepochybně Rada vysokých škol, Česká konference rektorů, Akademie věd, a spontánně také další instituce, například i jen jedna univerzita nebo sdružení několika vysokých škol.

5. **Akademická komunita má možnost zorganizovat vytvoření společného návrhu,** konkrétně společný návrh Rady vysokých škol, České konference rektorů a Akademie věd.

6. Vedení ministerstva, má-li vedle uplatňování své moci také zájem o co nejhodnotnější využití existujícího tvůrčího potenciálu, může získat kromě vlastního materiálu návrhy nejen z akademické komunity, ale i z jiných prostředí, a od prvopočátku operovat se všemi návrhy, zveřejněnými v plném rozsahu, a eventuálně korigovanými v diskusích v nejrůznějších prostředích, umožněných plným zveřejněním prvotních návrhů bez účelového utajování některých jejích jednotlivostí.

Tři modely:

1. Otevřený model – normální: V naznačeném postupu se ministerstvo, reprezentující zájem státu, chová jako kvalifikovaný koordinátor, postupující s maximální otevřeností, bez potřeby pod různými záminkami cokoli tajit. Výsledkem součinnosti autorských kolektivů pak může být odborně bezchybný a obsahově obecně prospěšný návrh, který v odborných diskusích plně ob stojí a získá oprávněnou podporu, aniž je uplatňováno formální mocenské postavení kohokoli.

2. Polootevřený model – příklad pseudodemokracie: Různá místa mají možnost vyjádřit se k materiálu, který jako celek byly ministerstvem připraven a poté naráz zveřejněn nebo postupně zveřejňován. Ministerstvo podle svého uvážení může postupovat i tak, že připomínky prostě přijme nebo nepřijme a svůj původní záměr uplatní bez ohledu na obsah formálně lege artis proběhlé procedury.

3. Uzavřený model – „osvícený panovník“?: Na návrhu pracují jen ti, koho si ministerstvo samo zjednálo, nikdo další do návrhu, předaného k realizaci, nezasahuje.

Otevřený model nebo model jemu podobný by měl být samozřejmostí.

Poseminární (26. 3. 2009) dodatek:

Současné i nadcházející potíže doprovázející projednávání Reformy terciárního vzdělávání jsou důsledky manažersky vadného mocenského rozhodování o její přípravě prostřednictvím Individuálního projektu zadaného bez výběrového řízení nebo jeho analogie úzké uzavřené skupině, pro předmětnou tematiku odborně nedostatečně vybavené. Vadnost rozhodování je umocněna nepřiměřeně vysokými disponibilními prostředky 92 mil. Kč s problematickým alokováním některých položek zakódovaným už v primárních rozhodnutích a materiálech.

2. Sbor volitelů rektora

Volba rektora sborem volených a delegovaných volitelů.

K volbě rektora ustaví vysoká škola sbor volitelů. Pro zastoupení orgánů, grémií a skupin (akademické senáty, správní rada, vědecká rada, studenti, asistenti, docenti, profesori, správní zaměstnanci, ...) stanoví statut vysoké školy klíč, přisuzující každé uvažované složce počet volených nebo jmenovaných volitelů, s možnostmi od sta procent až po nulu (sborem volitelů může být například jen akademický senát nebo jen správní rada, nebo je sbor volitelů složen z volitelů delegovaných z různých skupin, jimž se přisoudí určitý počet míst).

Vnitřní předpis konkrétní vysoké školy, respektující její specifika, stanoví jednotlivosti, například fakultativnost využít práva delegovat do sboru určitý počet volitelů (hypotetický příklad: studenti mohou být někde, resp. v některém období natolik pasivní, že o aktivity akademického senátu se nezajímají; být ve sboru volitelů nemusí být jejich povinností, může to být jen jejich právem).